

2233

№ 1.

November 1930.

IV a. k.

Spunimurakud

ENSV
Riiklik Avalik
Kokogu

Riigiraamatkogu.
№.

4233 PE10516

SEISAME NELJANDA TEEKUNNA ALUL. PÄÄLE PIK-
KA VAHEAEGA, OLLEN VÄRSKEINA, PUHANUINA, TUNNEME
ENDIN JÄLLE UUT JULGUST, UUT JÕUDU. OLI KYLL PI-
KAKS KUJUNEND TOO AJAVAHEMAA, MIL PUHATI, JÕUDU KO-
GUTI, MÖÖDUNUD TEEKUNDA HINNATI JA UUSI VÕIMALUSI
LUUA PYYTI, ENT KUNAGI POLNUD KUSTUND TULI, POL-
NUD OLEMAS KAVATSUST - LOOBUDA OMA RYNNAKUST.

JA KUIGI ON KADUND JUBA POOL AASTATETOSI-
NAT TOST AJAST, MIL VIIMATI NOORTE SAMMEST VÄRI-
SES ME RADA, ON EEMALLE KAUGUSSE LENNAND NOOD EN-
DISED RAJAVÕITLJADKI, OMETI POLE KADUND NENDE RA-
DA, OLEMATUKS SAAND NENDE TÖÖ JA VAEV.

ON MEIE KORD OLLA NYJD SAMAL RAJAL, ON
MEIE KORD NÄIDATA NYJD, KAS OLEME VÕIMELISED JA
JÕULISED SAMAL ME EELKÄIJATE RAJAL SAMMUMA:

JA ME TAHAMEGI OLLA SEL RAJAL, SEST SEE
ON MEIE RADA!

ME VÕIME OLLA SEL RAJAL, SEST ON KERGEM
TEEKUNDA TOLLEL RAJAL JÄTKATA, MIDA ME KAASLASED
JUBA SIRGEKS AJAND, MILLELT JUBA MURT HORISONTI
VARJAVAD VARJÜD!

ME PEAMEGI OLEMA SEL RAJAL, SEST MEIE EI
TAHA OLLA JÕUETU, AATETU NOCRUS!

Ligemalt kultuurile ja elule!
Õpilaste isetegevusest.

Elmar L a n i .

Meie riigi rahvahariduse töö lõppsihiks on põhjalik rahvakultuur. See nõuab aga kogu rahva ja tema üksiku liikme vaimliste ja kehaliste võimete täieliku väljaarendamist.

Kool on saanud kultuuri taimelavaks ja selle edasikandjaks. Kõik, mis elus hea, läheb siit kaudu noortega ellu. Eks ole ju noored need, täis julgust ja elutuld, kes tiivustavad kõrgeletõusvaid mõtteid ja arendavad rahvakultuuri.

Riik, rahvas ja eriti vanem põlv ootab meist noorist palju. Kas leidub meie hulgas võimsaid teinimesi, kes suudaks tungida igapäevaselt pinnalt sügavamale?

Õppeasutisi arendatakse riigi- ja rahvaeelu nõudeile vastavalt ja käsikäes üldise kultuuriga. Noori püütakse keskkoolis elule ja kõrgema hariduse omandamiseks ette valmistada. Omariikluse ajal on tehtud tööd ka selles suunas, et koolis mitte ainult ühekülgselt mõistust ei harita, vaid et igakülgselt noorsoo võimed välja arenedada ja kokkukõlastada.

Üheks sarnaseks arengut soodustavaks teguriks on keskkoolis õpilaste isetegevus õpilaskondade ühingute sektsioonide ja muude korralduste ning organite näol. Õpilane, kel on huvi teatud ala vastu, võib koonduda vastavasse rühmitusse isetegevuse alusel. Niisugused organisatsioonid on viimasel ajal tekkinud pea kõigis koolis ühel ehk teisel kujul.

Milles seisavad nende ülesanded ja loodetavad tagajärjed? Ülesandeid on palju, kuid sama palju ka tööd. Viimasest olenevad tagajärjed.

Elu mitmekesisemaks muutumisel tõusevad ikka jälle uued ülesanded ja sihid silmade ette. Ja nii see peabki olema. Teisiti elu ei arene. Mitte üksi oleviku ei pea meie silmas pidama, vaid ka tulevikku. Mitte ainult tänasele päevale mõtlema, vaid ka homsele. Ei me tohi seista, samuti tagasi minna, vaid ikka edasi kaugemale ja kõrgemale.

Kõik lootused sellest ilusast võivad aga puruneda, kui meil omi ülesandeid mitte tõsiselt ei võeta. Sellepärast, õpilased, peame võtma revideerimisele oma vaahted ja ümberhindamisele oma suhtumist kooli ellu. Meie kooliaeg, nagu juba tähendasin, ei tohi mitte muutuda ainult raamatutarkuse tuupimiseks, vaid sellega ühes

peame sirutama käed ka elule ligemale, pilgud pöördud tulevikku.

Kui vaatame õppiiva noorsoo liikumist ja isetegevust selle kooli seisukohalt, kelle õpilaskonna väljajandel ilmub käesolev ajakiri, siis peab nii mõndagi teissuguselt hindama. Aga kas on siingi kõik tööle rakendunud? Koolis on palju õpilasi, eriti nooremaid, kellele ei tee muret nende igapäevane leivateenistus, kuid kas näeme neid seal teotsemas?

Nende ridade kirjutajal on lühemat aega olnud võimalus ligidal seista nimetatud õpilaskonna tegevusel ja sellepärast võib ta tunnistada, et õpilaste osavõtu rohkuse üle kiidelda ei saa. Ringi vaadates näed ikka, et ühed ja samad õpilased on andunud õpilasuuringu mitmekesistele tegevusaladele, samal ajal näed aga teisi, kes seda nagu võõraks asjaks peavad. Kuigi meie, õhtuse ühisgümnaasiumi õpilased, asume teiste koolidega võrreldes eri seisukohal, siiski tohiks osavõtt olla palju suurem. Kas on kadunud õpilaste vaimlised huvid? Või arvatakse, et seda kõike elus tarvis ei tule? Need, kes nii mõtlevad, on eksinud. Kui ellu läheme, ei või nüüdisajal end keegi ainult omandatud dokumendil fikseeritud hinnangule toetuda, vaid tegelik elu nõuab rohkem. Ma ei mõtlegi õpilaste isetegevust üle hinnata, kuid annan sellele suure tähtsuse teiste õpingute kõrval. Viiks pikale, et kirjutada neist laialisist ülesandest, millised on täita kooliõpilasorganisatsioonil oma liikmete arendamisel, silmaringi laiendamisel ja ettevalmistamisel ellu. Ütlen ainult ühte - kaasõpilased - tulge kõik kaasa, pange käed külge ja teie saate siis tõsiselt aru selle liikumise tähtsusest! Tööd leidub ja jätkub siin mitmekülgsede huvidega inimestele. Kui on rohkem osavõtjaid, on rohkem huvi ja töö tagajärjekam. See viib meid aga sihtidele ligemale.

Lahkudes mitmekesiste teaduste ja oskustega koolist, ei tarvitse meil elus ringi vaadata, kui tarvis kuhugi teotsevaid käsi, vaid igaüks meist võib oma kohuseid täita vastavalt ülesseatud nõudeile. Kui meid aga noortena endile tarvilist oskust ja vilumust ei piüta omandada, siis anname elus oma mõistusele vaesusetunnistuse ja jääme pankrotti.

Töö ja ikka töö, see kannab meid koolis ja väljaspool - elus. Omandame kõik elutöö ja tarkuse, võidame enese, siis oleme kultuursed!

Teotseme sarnastena oma rahvale, siis loomeveel
härtusi kogu inimekonnale ja selle kultuurile.

Nii maksab elada. Nii leiame õnne.

A. Põdra.

II kl.

Ma põlgan ööde varju...

Ah, kuis ma põlgan ööde varju -, millega hing ei
ial harju!

Kuidas ma vihkan öist pimedust, kuidas ma hülgan
sügist koledust - mis hoolimatult rüüb kõik suise
lu - jättes järele vaid tühjuse nii vilu!...

Kõikjal loob surev sügis motive, nii süngeid -
urbi, ja taevast voolab alla silmavett, mis kostab
haeblikult kui orvukese nutt...

Hu! kui õudne!...

Tunnen, kui vajutaks käsi, nii külm ja raudne
sundides hinge peatuma - oi ahastust, hirmu!

Milleks?!

Ei seda suuda hing mul tajuda, kui õues maru
südselt algab võidukäike - saatjaks raksuv äike...

Ah, kuis siis ihkan ma läbi ööde valguse poole
ei miski suuda sundida mind jääma õuduse maale
sest et ma põlgan ju ööde varju, millega hing ei har-
ju.

Ah, et ju kevade kiiresti koidaks, päike kõik
õised koledused võidaks!

Kadugu alati sügis mu hingest, olgu päike seal
kullatud telgis!

Oi! valgus helkis -

Säilis tõusvas eelade vões mu suurim unistus ke-
vade öös -

See'p ma elan nüüd kaunile kevadele, raputan
kaugemale koledust!

Ei enam iial karda ööde varju. Puistaka pilved
pisaraid palju - ei kohku ma,
sest tean: kõrd vaikib torm ja

tõuseb valgus väes -

siis kui kevade käes!

1930.

000000

00000

N E I D U D E - T A N T S .

D. Kopli novellett.

"A lätt' seo tii Petserihe vai es lä'?" küsib mus kaaslane. Oleme lõpetanud tehtud töö Koduuri-mistoimkonna ülesandel ja tahame jõuda õhtuks Petserisse. Mu kaaslane Võru- ja Petserimaa piirilt valdab hästi setu murrakut ja tunneb suurepäraselt rahva kombeid. Haanjas on ta eht haanjamees, Setumaal setumees ja kui tarvis piirikülades - venemees.

"Vot seo!" vastab kabõjanõ, kes riisub heina teeääres, näidates käega teises suunas.

Piiritagune taevast mustendab, kuulda müristamis äikese vihm on oodata. Kiirustame edasi ega küsi, kas juhatatud tee on õige või mitte.

Eemal niidul paistab hoone, jookseme sinna, kuid enne oleme läbimärjad. Kuna vihm viitis meil palju aega, siis oli kindel, et me enam õhtuks ei jõua Petserisse. Suundusime lähemasse külla. Ka lõi meis keema matkaja veri: vihmahoog valas loodusesse uut värskust: tarvis oli maastikku vaadelda, tunda, haista.

Ja Malõist Irboskasse on maastik nii ilus, et seda veelgi vaataksin - sügav ürgorg orutammi lavalava oja ja järvedega, oruga ühinevate lisa- ja säkorgudega. Kuskil külas eemal, vist Dubnikis, kumisevad kirikukellad, eemal vaatepiiril säravad Pihkva kuplid. See kõik nagu naelutab meid kohale, ei taha rutata, et jõuda õigeks ajaks öömajale, vaid seistada ja mõnuleda suvilappäeva õhtust.

Laskume alla vallseljakult terasse mööda, mida loomad tallanud piki mäekülgi käies.

All orus on allikad. Vesi purskub jugadena pae-seihast. Me ei lahkukski, kui niiske ja jahe õhk ei tungiks läbi riiete.

Nagu näha, on allikate ümber ka kõige palavamal suvepäeval jahe.

Me sammume eemalpaistva küla poole. Mu sõbrale on alati meeldinud teatav liik puid looduses kõige enam. Kui ta neid märkab, siis ei jäta ta neid külastamata. Talu õues, millele liginesime, oli neid palju - need olid mesipuud. Mu kaaslane suundus sinna, mina järele ja varsti ta oskas juttu nii osavasti juhtida, et meile pakuti mett ja leiba, aga veel enam teed. Oli vene perekond...

Tänasime kõige eest, kui minema läksime, ka tee eest, kuid see sundis venelasi küsima:

- A za tšto?
- Za tšai.
- Za tšai!?)

Venelased jäid mõttesse. Mõtlesid küll vist, et mis nad lihtsa tee eest tänavad. See ju neil nii igapäevane ja enesestmõistetav.

On juba õhtu. Päike on ammu kadunud loodetaevasse. Öö tuleb soe ja valge. Ei saa kaduda eha, kui juba helgib koit. Väljale laskub valget udu, kuulduv räägu hüüdu. Üle ürgoru ürgab lõõtspill. Sinnapoole näib kogunevat inimesi.

Seal üle "ovraku" olevat täna õhtul pulmapidu, seetab mööduja setu.

See oli midagi juba meile. Ilma pikema arutuseta siirdusime üle "ovraku" (oru) sinna.

Pulmalisi oli suur õu täis, aga järjest kogunes uusi juurde. Meid lubas pulmaperemees, kuigi kaunis umbusklikult, ka pulmaliste hulka asuda. Kõigipealt prooviti, kas oleme ka o m a d mehed. Suur "tšivertnoi samagonkat" käib ringi, igaüks peab jooma, keelduda ei tohi keegi. Kui ei joo, siis sa ei ole usaldusväärne.

"Juo barin, juo!" sunnib lahke habemik setu. Kuna joomine sünnib otse suurest pudelist, mis käib suust-suhu, siis ei ole raske näidata, et sa seda seebikivivett jooa kui o m a, kuigi sa tilkagi ei võta. Setud ei jooa aga oodata, mil pudel jälle nendeni jõuab. Ja juba neid on veelgi kaks pandud tinglema.

Vanemad mehed, hoolimata soojast suveõhtust, on enamasti kasukais ja läkiläkid peas. Nad on koha leidnud õue serval värava juures. Nooremad sõeluvad veel edasi-tagasi. Juba on lõõnud mõnele pähe seebikivi lehk. See on teinud vanamehe Andrei Nezabudkin'i imekergeks. Lõõtspill mängib. Andrei hüppab kergelt kui suur karvane orav, nõretub higist, heidab õlult kasuka viskab õhku mütsi, rebib jalast vildid ja tantsib kazatšokki kui kahekümneaastane noormees.

Kuid see siiski ei huvitanud nooremaid. Noorte

-
- +) Mis eest?
 - Tee ee t.
 - Tee eest !?

ringis läheb tants, kuigi sama kazatšokk, omaette. Alul ei ole seal aga seda hoogu, mis Andrei Nezabudkin'il. Varsti astub esimese tantsija asemele teine, kellel partneriks neiu. Kuid needki ei too märgatavat hoogu. Pealtvaatajad sosistavad: "Kus on Maaša, kus Maaša!"

Teised lõpetanud, astub ette Maaša, sama Maaša, keda me kohtasime juba varem.

Kuna Maaša tantsib, käivad naised lauldes ringi, kogudes kaasavara pruudile. Antakse kindaid, šalle, rätte, sukki jno. Esiteks võtab neid vastu üks naine. Varsti on tal süle täis, aga ikka laotakse juurde. Pea asendab tema uus. Ent temagi lahkub, nagu mesilane raske kandamiga.

Lauljad liginevad mulle. Juba ma tunnen seda ühe-toonilist lauluviisi, mida algab üks ja haaravad kooris teised. Kui mulle lauldi, siis sain nii palju aru, et olevat minust olnud väga armas, et kaugelt nende pulma tulnud, vastasel korral vahest, kes teab, kas pulmatest üldse asja oleks saanudki.

Vahepeal oli Maaša tantsu lõpetanud. Tormisele kiiduavaldusele järjnes väheks ajaks vaikus: sosistati, sekeldati ja lükati ettepoole neidusi - algas neidude-tants. Neidud tantsisid üksi, naised laulsid, parajal ajal pidid ilmuma nende peidud, keda määranud vanemad. Ootamatult lahutab mu kaaslane ühe neidude paari, temale järgnevad teised. Juba ma kadestan oma kaaslast, kes hää setuolude tundjana nüüd ilusama kabõjatsõga, Maašaga tantsib. Kuid järgmisel hetkel tunnen õnne, et ma sõbra asemel polnud, sest suur setupoiss, kelle hiljem ristasime koljatiks, virutas hoobi mu kaaslasele pähe ja võttis viimaselt "oma ära-valitu".

Nii mu sõber ja hää setuolude tundja kas ei teadnud või oli unustanud, et neidude-tantsule järgneb tants ainult "äravalitute" vahel. Pärast tantsimist peab noormees sama neiu ka kosima. Nii on vanemad juba varem kokku leppinud ja võibolla külapreestergi kirja pannud.

Kuigi mu sõber oli korda saatnud teo, millele oleks võinud kohe järgneda kurb lõpp, ei olnud see esialgu siiski aktuaalsemaks küsimuseks.

Vahepeal olid pulma tulnud Konetski küla poisid, muidugi kutsumata, niisama tüli norima. Malči ja Konetski küla poiste vahel oli arenenud juba korralik kakelus. Oli juba nähtud pusse ja verd; sinna siirdus pea tähelepanu.

Sellest momendist tuli meil endid hoida. Seda tõendas meile tuntud neid Maaša. Hiilisime salamah-ti sinna tallu, kus elas Maaša. Väsinult heitsime "kõlgusähõ" magama.

Kui me järgmisel hommikul ärkasime, nägime, et päike oli õige kõrgel, kuid ümberringi oli veel vai-kus. Kui pika ootamise järele keegi õuele ei ilmu-nud, tuli meile meele, et setuküla pulmakombed ole-vat niisugused, et laupäeval peetakse pulmi pruudi kodus, pühapäeval aga peiu kodus, ja terve küla sõit-vat siis viimase koju. Külla jäävat vaid külakarjus.

Meil muidugi ei oleks olnud sellest midagi, aga me leidsime, et olime lukustatud "kõlgusõhõ". Kes lukustas? Maaša? Ei leidnud vastust.

Ligines keskpäev. Ei aidanud karjumised ega muud katsed: palkseinu me ei suutnud maha lõhkuda. Koergi, kes enne haukus meile ägedalt, vaikis jon-nakalt istudes ukse taga.

Kuulsime viimaks eemalt vankrimürinat, kuid pääsmist see meile ei toonud, sest sõideti lauldes mööda.

Oli juba õhtupoolik, kui kuuldus uus mürin. Päästetud! Sõitja pöördus õue.

Kuid meie ehmatuses osutus sõitjaks "koljat".

Puss käes, ligines ta ähvardades meid tappa. Te-gime vastupanuks juba igasuguseid plaane.

Võti krigises võtmeaugus, kuid samal hetkel kuuldus maanteelt vankrimürin. Õue pöördusid mõned sõitjad. „Koljat“ nähes, et peab põgenema, heitis tu-le õlgedesse - ja maja lugitses! Kuidas me sealt pääsesime?

Ei mäleta...

Kui ma aastat 7 - 8 hiljem käisin Petserimaal, siis, ma ei tea, mis mind sundis samast külast läbi minema, kus kord viibisin oma sõbraga.

Oli õhtu ja õige hämar juba. Sügav vaikus laius üle nurmede ja metsatukkades uinuvate külade. Mõtlesin juhtumustest mõne aasta eest.

Järsku näen enese ees suurt meest, kel reha ja vikat õlal. "Koljat!" läbibistab mõte pead. Ta on mind ära tunnud, tuiskab otse mulle vastu. Ent nä-gin, et ta ei olnud "Koljat", vaid mu sõber ja kaas-lane, kellega samas külas kord seiklesime. Ta ter-vitab mind avasüli.

"Kuidas, sa elad siin?" küsisin.

T. Õ. G. Kaasvõitleja.

E. K.

Kaks imelikat.
A.L.

NEIDIDE TANTS

"Siin, vennas" .. Kui me tuttavas taluõues
"kõlgsõ" lävel istusime, jätkas ta:
"Mäletad sel õhtul, kui tantsisin Maašaga
neidude-tantsu..... Mäletad Maašat... Ja kes tant-
sib pulmaõöl esimesena neiuga neidude-tantsu, peab
ka temaga abielluma."
Maaša palus meid õhtusõögile.

LÄKSID MANALASSE!

Manala väravad avasid end
nii noorelt sulle,
meelitades sisse sind sinna, mu vend,
valu tehes mulle...

Jätsid mind maailma leinama
täis valusat muret!
Jätsid mind pisaraid valama
ning ise surid.....

Kas Manala väravaist pääsed välja
sa trööstima sõsart?
Norus ma kõnnin üle närtsiva välja...
Ei tröösti sa sõsart!

Lydia Peterson.

Kaks luuletist.
A.L.

M E E L E S T U S I S T .

Ma laulan vaenulaulu püssirohusuitsul', lõhkeainetele;
sul, aeg ja ülistatud tehnikakultuur!
Su toorus, völlaihik ja tapakirvekirg nii suur,
et julmalt irviten võid kahurtorru topi elu selle.
Ah läila see, kui võetakse elult veri, liha
ja pöörleb miljon kehaden su raudne puur
ning kordub uus seanss ja veretantsu värskel tuur...

Sul, sõda, paiskan näkku inimliku viha!
Teed kurbusele vaid ja teed kaastundmusele,
te vastu valged ristid vaikselt värisevad,
ja tapelusēs tabat sandid-ohvriloomad,
kes kannatlikult katki vedasite roomad,
kel rõõmud katkend keskel päiksehelki, kustund eluiha,
kel hinged armastusest lõhki kärisevad!

1917.-27.

TEISEL TEE L.

Meele raskel retkel tormab kiirrong nr.6
musta suitsu sülitades vastu päiksetuld.
Tee on vana - aeg on ainult uus...
Kutsub meeliskledes teise koidu puhkev kuld.

Matsin armastuse, õe jätsin, oma halli
hinge ainsa jumala kesk päiksetralli..-

Uued laulud helisevad tardund suus,
viha, kurbuse ja karmusele hümniid need.
Uskleb sünges sügispäevas kiirrong nr. 6
küsimatult minuteilt vaid võites ahast teed.

Si tra-rahta, si tra-rahtatasse hajusin,
oma mineviku muinasjuttu vajusin.

Ripub lõhkirebit peakohal taevatiik,
tolgenduvad alla vesinooled...
Edasi, tra-rahtata, sa millest hoolid,
hingele su ehitet kui völlaskiik!

Si tra-rahta, si tra-rahta, tee kus uus?
tormav eluratta otsil kiirrong nr. 6.
1926.

IGAPÄEVANE LUGU.

K. S.

Kui Inimeselt küsin:

"Kuhu lähed Sa?"

"Su juurde tulen!"

vastab Ta ja läheb edasi.....

Nii küsisin ka sõbralt kord,
ent vaikides täks mööda must! -

E P I G R A M M.

To my little Ly.

Ons vale see,
ons tõde tä,
läeb lahku tee,
mis lõputa.
Vast tead sa?

My little Ly,
see kord ju nii
Su silme pai
sõi lõpuni -
ja siiski ei...

Assy.

Mees, keda varjustki peab
tundma.

Üksteist nad sünnitavad: Inimene, Aeg.

Aeg on vaid karmim -
toob ilma metsalisi,

kuid õnnetuseks - inimese kujul.

Kuid see on kättemaks,
et inimene loonud hirmsa aja.

U S K L I K.

E. S.

Talvine kena ilmake oli tulnud suure tuisu järele, mis revolutsioonieelsel aastal Baltimail ja eriti Venemaal möllas, nagu tahtes katta kõiki sõjakoleidusi valge vaiba alla. Nüüd aga paistis päike ja lumi sätendas, ilm oli nagu uuestisündinud.

Sõitsime kolmekesi - vedurijuht, kütja ja mina, raudruunal luugast "Piiterisse". Ehkki veduri-personaali eluolu on äärmiselt kurnav ja tüütav, leidus neid, kes ei tundnud paremat, kui neid väntu ja vändakesi keerata. Ainult kütja oli tüdinunud sellest elust - laulis tasakesi "prodjäägat" ja oli kurvameelne.

Jõudes kaunis "Piiteri" ligidale, nägime raudteel sammuvat preestrit, kes püüdis võimalikult kauemaks jääda rööbastete vahele, sest raudteeäärseid kraavid olid muutunud põhjatuiks lumehangedeks.

Vedurijuht Vassiljev andis vile, kuna teise käega ristis ette löi. Nähtavasti käis tal mõttest läbi, et rongi niikuinii pidurdada ei suuda, kui preester rööbastelt eest ära ei lähe. Et preester veel viivitas, see viis vana hääsüdamlise vedurijuhi juba rööpast välja ja ta sõnas:

"Noh, kurat, ei lähe eest ära ka veel!"

"Küll läheb, las jõuame ligemale."

"Noh, on üks puhtusetu jõud." /nečistaja sila. /

"Oota, sõber, küll ta läheb."

"Noh, on aga kurivaim, ei taha vist meid mööda lasta-
gi?!" ja jällegi huikas vedur kaeblikult.

Viimaks läks preester kõrvale ja katsus raudteest kaugemale minna, ent ei saanud, sest kraavid osutusid põhjatuiks lumehangedeks ja jalg ei leidnud tal tuge. Viimaks läks kraavikaldale ja jäi sinna seisma.

"Puhtusetu jõud, puhtusetu jõud." sosistas vedurijuht ja tegi ristimärgi otsaesisele.

"See pole ju vaim, vaid badjuška" - naeratasin mina. "Vaata, kuidas ta küll lumes supleb. Väike nali ei tee millalgi paha, eriti selles rumalas igavuses."

Olles huvitatud, millega asi lõpeb, sammusin veduri paremapoolse akna juure. Isegi kütja katkestas oma laulu ja tuli ka sinna.

"Ära kraanid!" kõlas käsklus.

"Siinapilk!"

Avanud kraanid, hüppasin tagasi akna juure, et näha

mis saab preestrist, kes minu arvates pidi olema veduri kohal kraavi kaldal.

Ehkki aur, mis kraanidest väljub, midagi paha ei tee, välja arvatud mõned õliplekid, kuid siiski sünnitas see suuremat hirmu, et ehk põletab.

Preester vaeneke oli hüpanud kraavi ja rabeles nüüd lumes, kuna Vassiljev naeris mõnuga.

"Ha - ha - haa, küll töötab nagu oleks tuhat kuradi kannul - Pöördes minu poole ütles: "Nüüd võid panna kinni kraanid. Saime natuke naerda ja badjuška rabeleda."

"Kuule, Vana, kas nii võib kohelda Jumala sulast?"

"Noh, ega Jumal pole nalja keelanud. Nalja võib alati teha, kui oled väljas - ja nüüd ei ole paastuaeg. Kirikus tuleb aga väikseltselt palvetada."

Veel mõni hetk, ja rong saabus jaama. Vassiljev astus vedurilt maha ja läks oma harjunud viisi järgi nagu ta ikka tegi igas sõlm- ja sihtjaamas, ooteruumi. Ooteruumis asus pühakuju, mille ees põlesid mitmed küünlad ja õlilambike. Vassiljev sammus kuju ette, võttis kastist pühitsetud küünlaid, tegi kolm ristimärki laubale, kummardudes sääljuures kolm korda ja pomisedes palvesõnu, pani küünla kuju ette põlema ja väljus ruumist, et minna vedurile, olles tõsine ja vaikne.

Õpilasühingu pääkoosolek

23. IX 30.

Õpilasühing pidas oma korralist pääkoosolekut 23. sept. 1930. a. Koosolekule olid ilmunud aktiivsemad õpilased ja õpetaja Valdas. Koosoleku avas õpilasühingu esimees Ed. Nuust ja tervitas õpilasi uue tööaasta alul.

Koosoleku juhatajaks valiti kaasvõitleja Šults ja protokollijaks ksv. Jürgens.

Möödunud aasta õpilasühingu tegevuse kirjeldusega esines abiesimees A. Käsper. Rahalise seisukorra üle andis seletust laekur K. Koppel. Eelarve Kr. 247,71 suuruses võeti vastu.

Ksv. E. Lani ettepanekul avaldati tänu juhatusele nende tegevuse eest. Uude juhatusse valiti ksv.: E. Lani /esim./, Ed. Nuust /abi./, A. Käsper /kirjat./, K. Koppel /laek./ ja Šults /raamatukoguhoidja/. Rev. kom. valiti ksv.: Lindenau, Tooming ja Jürgens ja pidutoimkonda Ksv.:

J. Kinnapuu, A. Mägi, H. Kümmel, J. Kikas, A. Põdra, Meos, Kullmann, Parinde, Leedo, Feldmann ja Luning. Koosolek lõppes läbirääkimistega käesoleva tööaasta tegevuse üle kell 22,45 õhtul.

HUMANITAARSEKTSIOONI PÄAKOOSOLEK 25.IX

T.Õ.G. humanitaarsektsioon pidas oma pääkoosoleku 25 IX 30.a. Koosolek algas kell 21,40 õhtul, mille avas esimees ksv. K.Koppel. Koosolekust võtsid osa: õpetaja R. Soom ja humanitaarsektsiooni liikmed.

Koosoleku juhatajaks valiti ksv. J.Kinnapuu ja protokollijaks ksv. A. Toom. Möödunud aasta tegevuse aruande ja tegevuse takistused kandis ette ksv. K.Koppel, mis kinnitati.

Koosoleku tulipunkt langes ajakirja "R A D A" väljaandmise kysimusele. Lõpuks jõuti üksmeelsele otsusele, et "RADA" tuleb välja anda igal võimalikul juhul. Pääle selle võeti tegevuskavva yles kirjandite võistluste ja yldtundide korraldamine.

Uude juhatusse valiti ksv. A. Toom /esim./, K.Koppel /laekur./, J. Feldmann /kirjatoimetaja/.

"Raja" toimkonna moodustamine jäeti humanitaarsektsiooni juhatusse hoolde.

Koosolek lõppes kell 22,30 õhtul.

MALESEKTSIOONI AASTAKOOSOLEK

peeti 10. oktoobril pääle tunde II klassis. Koosolekust võtsid osa 15 õpilast ja dir. Sütt.

Koosoleku avas õpil. Kikas. Koosoleku juhatajaks valiti õpil. K. Poots. Möödunud aasta tegevuse aruandega esines õpil. J. Kikas, märkides ära, et eelmine aasta on sektsioonis olnud kaunis tegevusrikas. Korraldati omavaheline maleturniir, kus I kategoorias 1. kohale tuli E. Lepik, 2. - Poots, 3. - Kikas; II kategoorias 1. Lipsberg, 2. Parts, 3. Kullmann. Võeti osa esindajaga Tartu keskkooli vahelisest maleturniirist, kus õhtugümnaasium tuli esimehele kohale ja sama kooli õpil. K. Poots meistritiitli saavutas.

1930/31. tegevusaastaks valiti maleseksiooni juhatus järgmiselt: K. Poots - esimees; Kikas - abi; kirjatoimetajad: Kulmann ja Berting; turniirikohtunikeks: Kippel ja Nuust.

Tegevuskavva võeti korraldada maleturniir ühes kategoorias T. Õ. Ü. meistri nimele.

Koosolek lõppes kell 10,25.

K. P.

T. Õ. G. Spordiseksiooni avakoosolek.

2. oktoobril s.a. peeti Spordiseksiooni avakoosolek 36 õpilase osavõtul. Koosolek algas kell 9,45 õ. Päevakorras oli: 1) avamine, 2) läinud aasta tegevuse aruanne, 3) juhatuse valimine, 4) läbirääkimised.

Koosoleku avas juhatuse liige K. Jürgens. Tervitanud kokkutulnud liikmeid uue töö alul, esitas ta läinud aasta tegevuse aruande. Spordiseksiooni tegevust võib lugeda intensiivseks, sest huvi spordi vastu on õpilasis alati valitsenud, eriti aga nooremais õpilasis. Sektsiooni korraldusel oli liikmeile võimaldatud

igal nädalal harjutustunnid kooli saalis. Sektsiooni juures töötavad võrk-, korv- ja jääpalli meeskonnad, kellele sektsioon muretses vastavalt varustust ja harjutamisvõimalusi. Õhtugümnaasiumi meeskond võttis osa

keskkoolidevahelisest käsipallivõistlusest, kus ta omandas korvpallis esimese ja võrkpallis teise koha, tulles 1929/30.a. Tartu keskkoolide korvpallimeistriks. Pääle selle korraldati klassidevahelisi korv- ja võrkpalli võistlusi.

Uude spordiseksiooni juhatusse valiti: K. Jürgens - juhatajaks, Keeris - selle abiks, Laurson - laekuriks, Amberg - kirjatoimetajaks. Viimase päevakorra punkti läbirääkimisel võeti elavalt sõna. Avaldati soov ja mõtteid, kuidas peaks spordiseksioon sel aastal teotsema. Soovitati ära pidada klassidevahelisi käsipalli-võistlusi, korraldada murutõnisekursusi jne.

Koosolek lõppes kell 10,55 õhtul.

E. N.

-- !! --

====

Õ.V. esimese järgu klassi esimene mees.

HULKURI LAUL.

Päikeses sätendab lumi,
Pakane näpistab kõrvu,
Taevel on tinane jümi,
Tuisatud tee väib orgu.

Veski poollagunenud orus
Klaperdab tasa ja targu,
Väikese järve siin kuras
Kahte tv hargneb hargu.

Teid neid tallanud olen
Vargsi ma pimedail õil, -
Nüüd kui võõras ma tulen,
Kes mind tunneb siin mail?

Kus võiks puhata jalgu,
Ajada sõna paar juttu,
Jääda kõik lahkus ja võõrustusvõlgu
Lahkudes kuulda salajast nuttu?

Hugo Härm.

1930/31.a. 1. YLDTUND.

Kaunis palju elevust monotoonsesse kooliellu syn-
nitas 18. oktoobril peetud yldtund - hõimuõhtu. Ava-
sõnu ütles dir. Sytt, puudutades lyhikeses kõnes noor-
te ylesannet hõimutöös, ühtlasi andes hõimutöö aluseks
selgema sihtjoone ja põhjenduse: selleks, et kedagi
sõbraks soovida ja sellega sõber olla, peab teda tund-
ma, selleti ka rahvaste sõprusel peavad rahvad yksteist
tundma õppima.

Vahepalaks kooli meeskoor kandis ette õpet. E.
Laanenbecki juhatusel kaks laulu.

Deklamatsioonidega esinesid õp. Laan ja K. Koppel, kandes ette "Väinölään lapset" ja
"Ungari hymni".

Õhtu kandvama osaga esines õpet. Valdas, andes õige-
lõhuses kõnes ylevaate eestlaste hõimest, nende geograa-
filisest asendist, hõimutöö tähtsusest ja võimalusist.
Eriti aga sundisid kõnele kaasa elama demonstreerit
udupildid Soomest, nii et isegi sõnavõtt kaunis elavaks
tikkus minema. Kahjuks lõpetas hiline aeg liigagi ruttu
selle niihuvitava ja meeldiva õhtu.

Igatahes peaks niisuguseid yldtunde rohkemgi korraldata-
ma. Need jäävad ikka koolielu värvikamaiks lehelül-
jiks ja aitavad õpilasi lähendada yksteisemale.

A. T.

Et olla hoolas õpilane.

EPIGRAMM.

Eha naeratab su näos kevadõine,
laulud helisevad noorussuus;
lähke naeratus, mis alati on uus,
armastust kuid ei, sest oled naine.

Kutsub sindki kord kuid tema süle
õhtu hõõgav põues, rütmis rutt,
ihaldab ühtainust - see on jutt
välja viib, mis võidule kord õnne üle.

Assy.

R A D A Nr. 1. Sisu :

- Kaassõnaks.
E. Lani: Ligemale kultuurile ja elule.
A. Põdra: Ma põlgan ööde varju...
D. Koppel: Neidude tants.
L. Peterson: Läksid manalasse.
A. L. : Kaks luuletist.
Assy: Epigramm.
+ + + Yksteist nad synnitavad...
E. S. : Usklik.
X : Õpilasyhingu pääkoosolek.
X : Humanitaarsektsiooni -"..."
K. P. : Malesektsiooni aastakoosolek.
E. N. : T.Õ.G. Spordisektsiooni avakoosolek.
H. Härm: Hulkuri laul.
A. T. : 1930/31.a. 1. yldtund.
Assy: Epigramm.
Pilte, karrikatuure:
J. Feldmann: Maksimus, leht 1.
- " - Motiiv pühajärve suvipidustusilma 1930.
leht 2.
- " - Päikeserõõm, leht 3.
- " - Hoos, leht 4.

T R Ü K I V I G U.

Toimetuse liigkiire töö tõttu on teksti järgmisi vigu sattunud, mida palume ära parandada.
lk.2.rida 17. "vaid et igakülgselt noorsoo võimed välja areneda ja kokkukõlastuda" asemel p.o. "vaid igakülgselt noorsoo võimeid välja arendatakse ja kokkukõlastatakse"; lk.3.r. 25. üle hinnata p.o. "üle hinnata"; lk.5. r.2. "mus" p.o. "mu"; r.27. "terasse" p.o. "terrasse"; r.26. "mõnutseda" p.o. "mõnuleda"; lk.6.r. "kõigipealt" p.o. "kõigepealt"; lk.8.r.16.a. "lugitses" p.o. "leegitses"; lk.13.r.20. "südamlise" p.o. "südamliku"; lk. 18. r. 2.a. "lehekyljiks" p.o. "lehekyliks."

Toimetuse: R. Soom, A. Toom, (päätoimetaj)
K. Kõppel (vastutavtoimetaj), M. Ani, J. Feldmann, A. Käsper, E. Nuust ja A. Põdra.

Masinakiri ja trükk : Kalmet - Vladimiri 11 - 5.

